

Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright

Thạc sĩ Chính sách công

Niên khóa 2013-2015

Học kỳ Xuân

Đề cương môn học

QUẢN TRỊ NHÀ NƯỚC

Nhóm giảng dạy

Giảng viên: Phạm Duy Nghĩa

Email: nghiapd@fetp.vnn.vn

Trợ giảng: Thôi Ngọc Đoàn Thùy

Email: m5.ThuyTN@fetp.vnn.vn

Giờ lên lớp:

Thứ Ba

10:15 – 11:45

Thứ Năm

10:15 – 11:45

(03-04/04/2014):

8.30-11.45; 13.30 – 17.00

Giờ tiếp học viên:

	Thứ Hai	Thứ Ba	Thứ Tư	Thứ Năm	Thứ Sáu
Phạm Duy Nghĩa		13.30-15.00		13.30-15.00	
Thôi Ngọc Đoàn Thùy		16.30-18.00	16.30-18.00		

Tổng quan

Là một thành viên Liên Hợp Quốc (LHQ), thực hiện Tuyên bố Thiên Niên Kỷ năm 2000, Việt Nam cam kết: “*Nam cũng như nữ giới đều có quyền sống và nuôi dạy con cái trong nhân phẩm, không đói nghèo, không bạo lực, áp bức và bất công. Điều hành đất nước theo nguyên tắc dân chủ, có sự tham gia của người dân và trên cơ sở ý chí của người dân là bảo đảm tốt nhất cho việc thực hiện quyền này*”. Cùng các quốc gia khác, Việt Nam cam kết “*cùng nhau phấn đấu hướng tới các quy trình chính trị rộng mở hơn, thu hút sự tham gia của mọi công dân. Bảo đảm quyền tự do của giới truyền thông để họ thực hiện vai trò chủ yếu của mình và quyền của công chúng được tiếp cận với thông tin*”.

Để làm được những điều đó, các thể chế nhà nước, quản trị nhà nước trở nên quan trọng chẳng những đối với phát triển kinh tế, mà còn không thể thiếu được trong phát triển an sinh xã hội, xác lập công bằng, bình đẳng, bảo vệ các quyền dân chủ và nhân phẩm con người.

Tại Việt Nam, tư duy về “quản lý nhà nước” đã trở nên rất phổ biến, nhất là ở các trường hành chính và các chương trình đào tạo công chức. Trong khi đó quản trị nhà nước, quản trị quốc gia hay quản trị tốt là những góc nhìn còn khá mới, chưa được nghiên cứu và thảo luận rộng rãi, chuyên sâu.

Tiếp theo môn học Luật và chính sách công, môn học “**Quản trị nhà nước**” giới thiệu khái niệm và mối quan hệ giữa quản trị nhà nước và phát triển, các yếu tố tạo nên một nền quản trị nhà nước hiệu quả như một nền tảng đảm bảo cho phát triển bền vững.

Mục tiêu của môn học:

Kết thúc môn học này, học viên sẽ có khả năng tốt hơn để:

- Thảo luận về các quan niệm liên quan tới cải cách thể chế và quản trị nhà nước, từng bước phân biệt được những tư duy khác nhau giữa quản lý nhà nước theo cách hiểu truyền thống ở Việt Nam và quan niệm quản trị nhà nước hiệu quả trong thời đại cạnh tranh ngày nay.
- Được trang bị các kiến thức và kỹ năng thảo luận về các yếu tố xây dựng nền quản trị nhà nước hiệu quả ở cấp trung ương và địa phương.
- Áp dụng kiến thức lý thuyết trong thực tiễn công tác, lựa chọn đánh giá một chính sách cụ thể góp phần tăng cường sự tham gia của người dân trong chính sách của chính quyền địa phương, tăng cường sự tham gia của khu vực doanh nghiệp trong chính sách của chính quyền trung ương cũng như nâng cao hiệu lực, hiệu quả của nền hành chính công ở Việt Nam.

Các yêu cầu đối với môn học:

Mỗi học viên phải đọc trước các bài đọc đã được xác định trong đề cương này theo từng tuần, tham gia thảo luận trên lớp và tham gia vào một trong 04 nhóm thảo luận để hoàn thành một báo cáo chính sách (cá nhân, mỗi học viên một bài). Việc đánh giá học viên bao gồm 04 phần với tỷ trọng chấm điểm dưới đây, sẽ không có kỳ thi cuối kỳ cho môn học này:

- | | |
|--|-----|
| - Tham gia thảo luận trên lớp: | 20% |
| - Bài tập nhỏ kiểm tra kiến thức trong bài đọc (05 bài): | 30% |
| - Chọn, báo cáo và hoàn thiện một báo cáo chính sách: | 50% |
| o Báo cáo, trả lời thảo luận tại seminar: | 20% |
| o Bài viết: | 30% |

1) Bài tập nhỏ kiểm tra kiến thức trong bài đọc, 30 % tổng số điểm

Nhằm kiểm tra các bài đọc, trong các tuần học, học viên phải tham gia đủ 05 bài kiểm tra. Học viên nghỉ học có lý do phải làm bài tập bù theo yêu cầu của giảng viên. Trong 07 tuần học, tuần đầu tiên và tuần cuối cùng không có bài kiểm tra. Bài kiểm tra được thông báo vào Chiều thứ 4 hàng tuần và nộp chậm nhất vào 8.20 Thứ ba tuần kế tiếp theo thể thức thống nhất của FETP.

2) Học nhóm và viết một báo cáo chính sách, 50 % tổng số điểm

Áp dụng kiến thức học được vào thực tế địa phương, ngành hay lĩnh vực học viên đang công tác, mỗi học viên phải tự đề xuất một chủ đề viết **Báo cáo chính sách** để tham gia vào 04 lĩnh vực thảo luận, mỗi lĩnh vực không quá 15 người. Mỗi báo cáo có độ dài tối thiểu là 10 trang A4 hoặc 10.000 từ, tối đa không vượt quá 15 trang A4 hoặc 15.000 từ. Chủ đề thảo luận giới hạn trong các lĩnh vực sau:

Đánh giá các chính sách góp phần tăng cường dân chủ cơ sở, tăng cường sự tham gia của người dân và doanh nghiệp trong các chính sách địa phương

Đánh giá các chính sách tăng cường sự tham gia của khu vực doanh nghiệp, nhất là khu vực kinh tế tư nhân, đối với các chính sách điều tiết kinh tế của Chính phủ

Đánh giá các chính sách tăng cường tính minh bạch của chính quyền, quyền tiếp cận thông tin của người dân, tự do báo chí và sự tham gia giám sát của xã hội dân sự đối với chính quyền

Đánh giá các nỗ lực đo lường hiệu lực, hiệu quả của nền hành chính công, các dự kiến và đề xuất chính sách liên quan đến nền công vụ, hiệu lực của đội ngũ công chức, các chính sách liên quan tới phòng chống tham nhũng.

Lịch đăng ký đề tài viết báo cáo chính sách như sau:

20/02/2014:	Đăng ký tham gia nhóm (sau tuần thứ nhất)
27/02/2014:	Đăng ký đề tài cụ thể sau khi đã thảo luận với nhóm giảng viên (sau 02 tuần học)
03-04/04/2014:	Từng học viên trình bày tham luận, trả lời câu hỏi và nộp Bài thuyết trình (10 phút/người): các phần này được đánh giá: 20%. Nhóm 1: 03/04/2014: 8.30-11.45 (sáng) Nhóm 2: 03/04/2014: 13.30 -16.45 (chiều) Nhóm 3: 04/04/2014: 8.30-11.45 (sáng) Nhóm 4: 04/04/2014: 13.30 -16.45 (chiều)
29/04/2014:	Nộp Báo cáo chính sách (bằng bản in và file theo quy định chung của FETP). Bài viết được đánh giá: 30%.

3) Chuẩn bị và tham gia thảo luận ở lớp, 20 % tổng số điểm.

Môn học này kết hợp thuyết giảng và thảo luận. Số giờ thảo luận tình huống tăng dần vào cuối khóa học. Học viên sẽ được đánh giá thông qua quá trình chuẩn bị đọc tài liệu và thảo luận về tình huống trên lớp.

Tài liệu tham khảo cho môn học

Tài liệu chính sử dụng trong môn học (tài liệu bắt buộc):

- Daron Acemoglu, James Robinson, *Why Nations fail*, 2012 (sau đây viết tắt là Acemoglu), NXB Trẻ 2013 (*Vì sao các quốc gia thất bại*), tối thiểu là các chương 1,2,3; 6; 11 và 12, khuyến khích đọc nhiều hơn.
- Ngân hàng Phát triển Châu Á (ADB), *Phục vụ và duy trì: Cải thiện hành chính công trong một thế giới cạnh tranh*, NXB Chính trị quốc gia, 2003, dưới đây viết tắt là ADB (2003).
- Francis Fukuyama, *State-Buiding: Governance and World Order in the 21st Century*, Cornell University Press, 2004 (chương 1 và 2), bản dịch của Kim Chi.

- Juzhong Zhuang, Emmanuel de Dios, và Anneli Lagman-Martin, ADB, *Mối liên hệ giữa Quản trị nhà nước và chất lượng thể chế đối với trường kinh tế và sự bất bình đẳng thu nhập: Tình huống của các quốc gia châu Á đang phát triển*, Số 193 / Tháng 2 năm 2010, dưới đây viết tắt là J Zhuang et al (2010).

Tài liệu đọc thêm: Cung cấp theo từng bài giảng

Websites tham khảo:

- Papi: www.papi.vn (UNDP, Mặt trận tổ quốc, Cocodes)
- WGI: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.asp>
- Nguồn văn bản: www.chinhphu.vn (hệ thống văn bản), hoặc Quốc hội: cơ sở dữ liệu luật Việt Nam: <http://vietlaw.gov.vn/LAWNET/>
- Tạp chí Nghiên cứu lập pháp: <http://www.nclp.org.vn/>
- Dự thảo luật: <http://duthaonline.quochoi.vn/> ; www.vibonline.com.vn
- GS Daron Acemoglu (MIT): <http://econ-www.mit.edu/faculty/acemoglu/>
- GS James A Robinson (HKS): <http://www.people.fas.harvard.edu/~jrobin/>

Lịch học, Nội dung và Bài đọc

	PHẦN I: KHÁI NIỆM QUẢN TRỊ NHÀ NƯỚC, MỐI QUAN HỆ GIỮA QUẢN TRỊ NHÀ NƯỚC VÀ PHÁT TRIỂN
11/02/2014 G-0	<p>Giới thiệu môn học</p> <ul style="list-style-type: none"> - Giới thiệu tổng quan về môn học - Các yêu cầu đối với môn học <p>Bài đọc: Acemoglu, <i>Điều gì làm một quốc gia trở nên giàu có</i>, MIT 2009 Acemoglu: Chương 1 (7-45)</p>
13/02/2014 G-1	<p>Khái niệm quản trị nhà nước, thể chế chính thức và thể chế phi chính thức</p> <ul style="list-style-type: none"> - Khái niệm thể chế: Thể chế chính thức, Thể chế phi chính thức - Khái niệm quản trị nhà nước, so sánh với khái niệm “quản lý nhà nước” - Những yếu tố cốt lõi của quản trị nhà nước <p>Bài đọc: J Zhuang et al (2010) Trần Văn Tùng (2011) <i>Thể chế với sự thịnh vượng của quốc gia</i> Đọc thêm: ADB, <i>The Role of Public Administration in Alleviating Poverty and Improving Governance</i>, 2003</p>
18/02/2014 G-2	<p>Các chức năng của nhà nước - Mối quan hệ giữa quản trị nhà nước và phát triển</p> <ul style="list-style-type: none"> - Các yêu cầu của quản trị tốt - Đo lường chất lượng quản trị nhà nước - Thảo luận về mối quan hệ giữa quản trị nhà nước và phát triển

	<p>Bài đọc: Fukuyama (2004), <i>Chương 1</i> Acemoglu, Chương 2-3 (45-96)</p>
<p>20/02/2014 G-3</p>	<p>Những khó khăn khi du nhập thể chế hiện đại</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tổng quan về du nhập thể chế - Những điều kiện để du nhập thể chế thành công <p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fukuyama (2004), <i>Chương 2</i> - Acemoglu, Chương 6 (152-182), 11-12 (302-368) <p>Đọc thêm:</p> <p>Joern Dosch et al, <i>The Impact of China on Governance Structures in Vietnam, German Development Institute, Discussion Paper 14/2008</i></p> <p>Liesbet Steer et al, <i>Formal and Informal Institutions in a Transition Economy: The Case of Vietnam, World Development 2010</i></p>
<p>PHẦN II: BỘ MÁY VÀ TỔ CHỨC CHÍNH QUYỀN</p>	
<p>25/02/2014 G-4</p>	<p>Dân chủ, ủy trị và các chức năng của cơ quan dân cử</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sự chính danh của chính quyền - Tổng quan về chế độ dân chủ đại diện - Quyền lực lập pháp - Chức năng của cơ quan dân cử <p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ADB 2003, <i>Chương 1</i> - Đọc thêm: Bùi Mẫn Hân, <i>Sự cai trị của ĐCS TQ là mong manh hay bền vững, Tạp chí Thời đại mới, Tháng 7, 2012</i>
<p>27/02/2014 G-5</p>	<p>Những yếu tố xác lập trách nhiệm giải trình của chính quyền trung ương</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quan niệm về trách nhiệm giải trình - Quan niệm về một chính phủ hiệu lực và hiệu quả - Nền hành chính, công vụ và bộ máy chính quyền <p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ADB 2003, <i>Chương 2-3</i> - Dự thảo <i>Nghị định quy định về trách nhiệm giải trình</i>
<p>04/03/2014 G-6</p>	<p>Những yếu tố xác lập trách nhiệm giải trình của chính quyền địa phương</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tổng quan về chính quyền địa phương và chính quyền vùng - Phân quyền và phân cấp quản lý

	<p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ADB 2003, Chương 4-5 <p>Đọc thêm: Nguyễn Cửu Việt, Trương Đắc Linh, <i>Sửa đổi Hiến pháp nhìn từ chiến lược phân cấp quản lý</i>, Tạp chí Khoa học Pháp lý, ĐH Luật TP HCM, số 03/2011, tr. 3-11.</p>
<p>06/03/2014 G-7</p>	<p>Quản trị các nguồn tài nguyên của Chính phủ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quy trình ngân sách: Nhìn từ góc độ phân tích chính sách - Quản lý DN có vốn đầu tư nhà nước - Mua sắm của Chính phủ <p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ADB 2003 Chương 6-9
<p>11/03/2014 G-8</p>	<p>Chính sách đối với công chức, viên chức</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tổng quan về quyền và nghĩa vụ của công chức, viên chức - Tuyển dụng, đánh giá, đào tạo công chức, viên chức <p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ADB 2003 Chương 10-12 - VBPL: Luật Cán bộ-công chức (2009), Luật Viên chức (2011) - Bài báo: “Cán bộ phường...đông như quân Nguyên”
PHẦN III: MỐI TƯƠNG TÁC GIỮA NGƯỜI DÂN VÀ CHÍNH QUYỀN	
<p>13/03/2014 G-9</p>	<p>Tổng quan về sự tham gia của người dân</p> <ul style="list-style-type: none"> - Khái niệm và tổng quan về các kênh tham gia của người dân trong hoạt động của chính quyền - Thúc đẩy hợp tác - Phản biện xã hội của Mặt trận tổ quốc <p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ADB 2003 Chương 13-14 - Oxfam 2012, <i>Tăng cường tiếng nói cộng đồng để lựa chọn đúng đắn</i>
<p>18/03/2014 G-10</p>	<p>Giám sát của cơ quan dân cử đối với chính quyền</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cử tri, cơ quan dân cử và sự giám sát của cơ quan dân cử - Hiệu lực và hậu quả pháp lý của quy trình giám sát của cơ quan dân cử <p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PDN Chuyên đề về hiệu lực giám sát của cơ quan dân cử
<p>20/03/2014 G-11</p>	<p>Xã hội dân sự và tổ chức phi chính phủ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quan niệm về xã hội dân sự - Thực trạng dự thảo Luật về hội ở VN

	<p>- Tình huống: Vụ án Đoàn Văn Vươn</p> <p>Bài đọc:</p> <p>- ADB 2003 Chương 15</p> <p>- Cao Huy Thuần (2004), <i>Xã hội dân sự</i></p>
<p>25/03/2014 G-12</p>	<p>Doanh nghiệp và chính quyền: Vai trò của Hiệp hội kinh doanh đối với quá trình hình thành chính sách</p> <p>Đọc thêm: David Baron, <i>Business and its Environment</i>, Stanford University 2010, Introduction (Chương tổng quan)</p> <p>Đọc thêm: CAMS 2011: <i>Thay đổi cảm nhận của người dân Việt Nam về Nhà nước và thị trường năm 2011</i></p>
<p>27/04/2014 G-13</p>	<p>Tiếp cận thông tin: Xây dựng chính quyền minh bạch</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nhu cầu tiếp cận thông tin - Quyền tiếp cận thông tin của người dân - Nghĩa vụ tiếp cận thông tin của chính quyền - Dự thảo Luật tiếp cận thông tin ở Việt Nam <p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Joseph Stiglitz, <i>Sự minh bạch trong chính phủ</i>, in trong: Ngân hàng thế giới, Quyền được nói: Vai trò của truyền thông đại chúng trong phát triển kinh tế, NXB Văn hóa Thông tin (2006) tr. 33-55 - ADB 2003 Chương 16 - Dự thảo Luật tiếp cận thông tin
<p>PHẦN IV: CÁC LỰA CHỌN, ĐỀ XUẤT CHÍNH SÁCH CỤ THỂ VÀ THAM LUẬN CỦA HỌC VIÊN</p>	
<p>03/04/2014 Sáng</p>	<p>Nhóm 1: Các tham luận liên quan đến dân chủ cơ sở, tăng cường sự tham gia của người dân và doanh nghiệp đối với chính sách của chính quyền địa phương</p>
<p>03/04/2014 Chiều</p>	<p>Nhóm 2: Các tham luận liên quan đến tăng cường sự tham gia của khu vực doanh nghiệp và các nhóm xã hội khác đối với các chính sách điều tiết kinh tế của Chính phủ (chính quyền trung ương)</p>
<p>04/04/2014 Sáng</p>	<p>Nhóm 3: Các tham luận liên quan đến tăng cường tính minh bạch của chính quyền, quyền tiếp cận thông tin của người dân, tự do báo chí và sự tham gia giám sát của người dân và xã hội dân sự</p>
<p>04/04/2014 Chiều</p>	<p>Nhóm 4: Các tham luận liên quan đến đo lường hiệu lực, hiệu quả của nền hành chính công, các dự kiến và đề xuất chính sách liên quan đến nền công vụ, đội ngũ công chức, viên chức, các chủ đề liên quan tới phòng chống tham nhũng</p>